

منتظر شهید
استاد
موتقی
مظہر

سیری در

علیہم السلام

سیرہ ائمہ اطہار

مشکلات علی علیہ السلام

صلح امام حسن علیہ السلام

امام صادق علیہ السلام و مسئلہ خلافت

موجبات شہادت امام موسیٰ کاظم علیہ السلام

مسئلہ ولایتعهد امام رضا علیہ السلام

عدل کلی

مہدی موعود

➤ مقدمه ← وظیفه مشترک ائمه (علیهم السلام): هدایت مردم ← عدم موضوعیت وسیله

➤ روند سیره ائمه (علیهم السلام) > از امام سجاد (علیه السلام) تا شروع غیبت
> از امیرالمؤمنین (علیه السلام) تا شهادت امام حسین (علیه السلام)

← تلاش حداکثری > امکان حداکثری
← امکان غیرحداکثری

شناخت امام و بیعت با او ← تشکیل حکومت

وجود یار ← قیام

عدم شناخت امام و بیعت نکردن با او >

عدم وجود یار >

امکان همکاری

عدم امکان همکاری

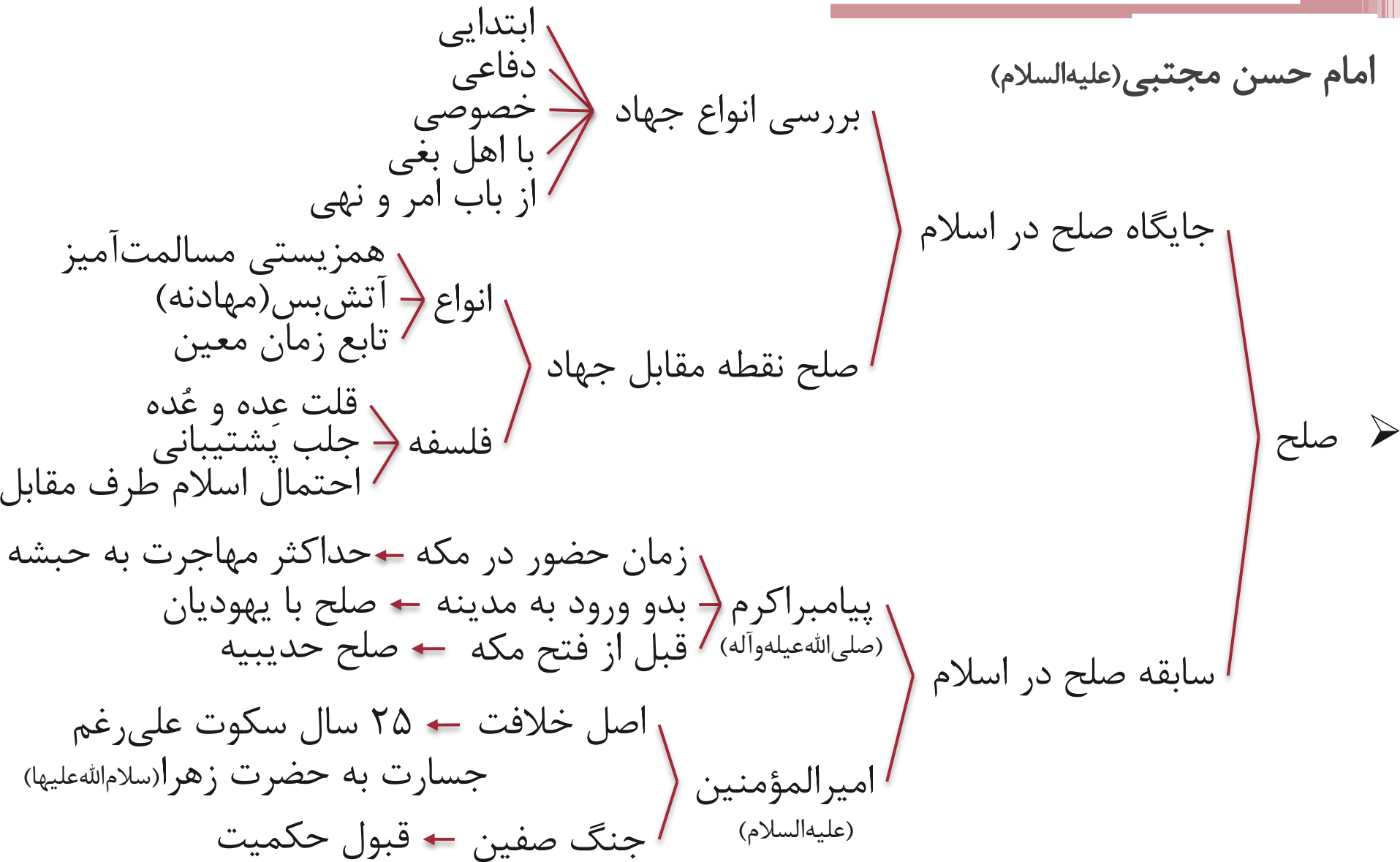
امام حسن (علیه السلام)

امام صادق (علیه السلام)

امام رضا (علیه السلام)

➤ سه نمونه محل تأمل از سیره اهل بیت (علیهم السلام)

امام حسن مجتبی (علیه السلام)

تفاوت شرایط امام حسن (علیه السلام) و امام حسین (علیه السلام)

امام حسین (علیه السلام)

امام حسن (علیه السلام)

خلیفه بودن یزید و معارض بودن حضرت

حضور در مسند خلافت و معارض بودن معاویه

عیان شدن ماهیت امویان به خاطر حماقت یزید

پیچیدگی اوضاع به خاطر حيله گری معاویه

درخواست بیعت والی مدینه از حضرت

بیعت نخواستن از حضرت و اطرافیان

دعوت کوفیان و اتمام حجت ظاهری

سرخوردگی مردم و حتی قصد جان حضرت

وجود شرایط امر و نهی > احتمال تأثیر +
عدم مفسده -

فقدان شرایط امر و نهی > احتمال تأثیر -
عدم مفسده +

شروع خلافت حضرت

نامه نگاری طرفین

تجمع دو سپاه

عزیمت حضرت به ساباط

شایعه صلح

جراحت حضرت در ساباط

خیانت فرمانده سپاه حضرت

رویاری دو سپاه

شایعه مجدد صلح

صلح اجباری

سیر موضوع از شروع خلافت حضرت تا قبول صلح

➤ مقایسه امام حسن (علیه السلام) و امام حسین (علیه السلام) در برخورد با معاویه و صلح با وی :

- شهادت امیرالمؤمنین (علیه السلام): ۲۱ رمضان ۴۰ هجری ← شروع امامت امام حسن (علیه السلام)
- صلح امام حسن (علیه السلام): ربيع الاخر ۴۱ هجری ← ۷ تا ۸ ماه خلافت امام حسن (علیه السلام)
- شهادت امام حسن (علیه السلام): ۷ صفر ۴۹
۵۰
۵۱ ← شروع امامت امام حسین (علیه السلام)
- به درک واصل شدن معاویه: رجب ۶۰ هجری ← ۹ تا ۱۱ سال صلح امام حسین (علیه السلام) با معاویه
- شهادت امام حسین (علیه السلام): ۱۰ محرم ۶۱ هجری ← ۷ ماه خلافت یزید

➤ شبهه مطلق بودن حضرت
زمان و ریشه طرح موضوع
اصل وجود شرط مالی در صلح نامه و ریشه آن
برخورد حضرت با جعده
تعداد فرزندان حضرت
راویان حدیث

امام صادق (علیه السلام)

➤ فضاشناسی ➤
مناظرات خاص و جدید (با سایر فرق دینی)
شبّهات جدید (خدا، علم، کلام و ...)
ترجمه علوم دینی (خصوصاً از یونان)
دوره انتقال سیاسی (از بنی امیه به بنی عباس)

➤ وظیفه خاص ناظر به غایت هدایت (رفتارشناسی سیاسی)

➤ عملکرد ➤
قول
فعل
تقریر
← ما را مستغنی کردند.

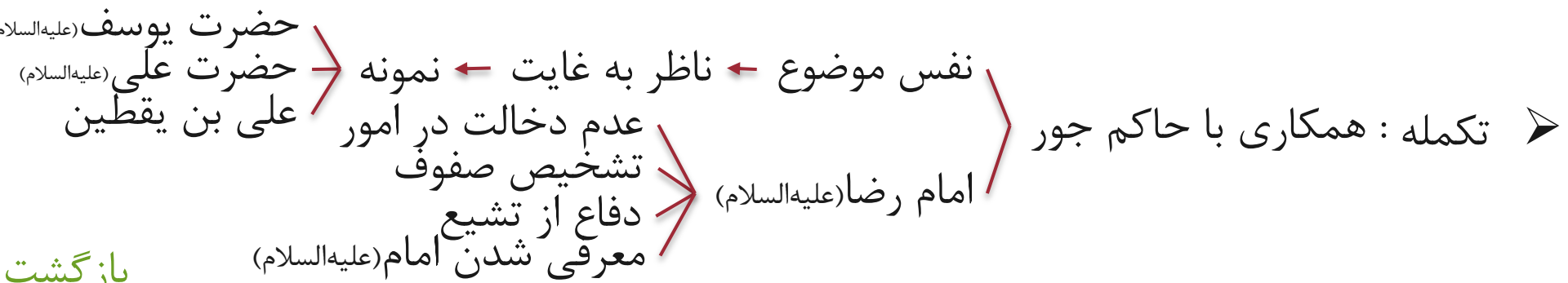
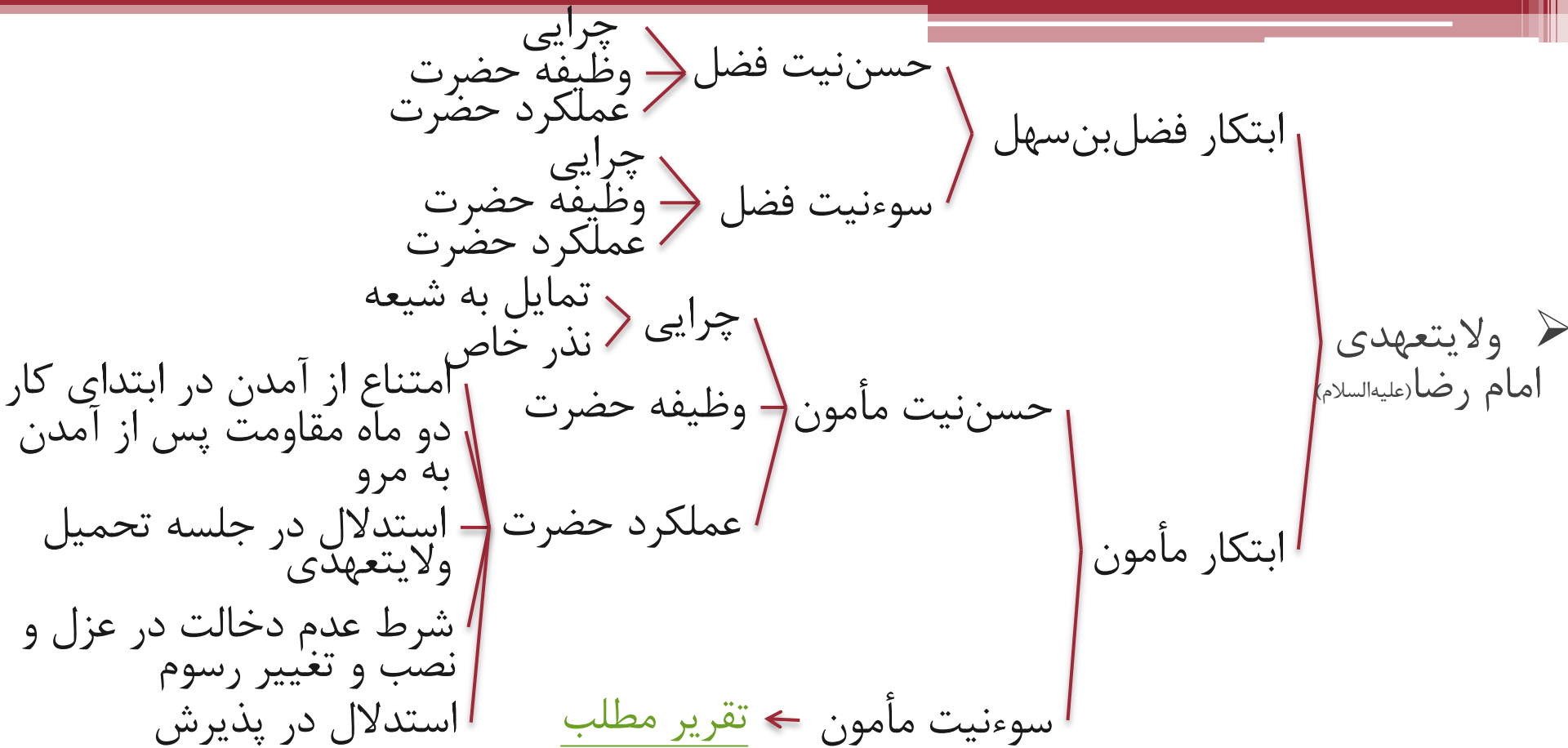
➤ تفاوت شرایط امام صادق (علیه السلام) و امام حسین (علیه السلام)

امام صادق (علیه السلام)

پیچیدگی اجتماعی، علمی، سیاسی و ...
دوره فترت سیاسی و نشاط علمی
امکان نشر و ایجاد فضای فکری
عدم وجود یار ولو اندک

امام حسین (علیه السلام)

بساطت حکومت و جامعه
اختناق و عدم ذکر حدیث از حضرت
اجبار نیل به غایت در قیام
یاران اندک ولی وفادار

جلب نظر ایرانیان
فرونشاندن قیام‌های علویان
خلع سلاح امام رضا (علیه السلام)
مشروعیت‌دهی خلافت
کاهش مقام و منزلت حضرت
کنترل فعالیت
تبری پیشاپیش از اتهام شهادت حضرت

چرایی

➤ وظیفه حضرت: عدم همکاری با مأمون مگر به جهت دفع افسد به فاسد

امتناع از آمدن در ابتدای کار
دو ماه مقاومت پس از آمدن به مرو
استدلال در جلسه تحمیل ولایت‌عهدی
شرط عدم دخالت در عزل و نصب و تغییر رسوم
استدلال در پذیرش

عملکرد حضرت

➤ چرایی از نظر خود مأمون: توجیه وی در جمع بنی العباس

تشکیل جلسات متعدد علمی برای تضعیف حضرت
چرایی از نظر خود مأمون و خود را علم دوست نشان دادن
عملکرد مأمون در برخوردهای تحکم‌آمیز و واکنش‌های
شدیدتر امام رضا (علیه السلام) علیه مأمون
تبلیغات ضد علوی و جعل حدیث و عکس‌العمل حضرت
استفاده حضرت از فضا و تبیین موضع کلامی شیعه
برخوردهای دوگانه

عملکرد مأمون در قبال حضرت